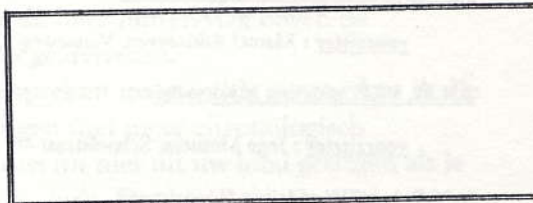

't Bieteutje

Driemaandelijks tijdschrift van
NATUURWERKGROEP MARKVALLEI
Jaargang 17 nr. 4 : okt. - nov. - dec. 1998

Argiope bruennichi
(Tijgerspin)

Afgiftekantoor : 2320 Hoogstraten
V.U. : Wim Verschraegen, Minderhoutsestraat 125, 2322 Minderhout

Colofon

't Bieteutje is het kwartaalblad van **NATUURWERKGROEP MARKVALLEI**.
Deze werkgroep vormt de koepel van de volgende verenigingen :

- * NATUURRESERVATEN VZW afdeling RIJKEVORSEL-HOOGSTRATEN
- * WIELEWAAL VZW afdeling MARKVALLEI
- * J.N.M. VZW afdeling MARKVALLEI
- * V.M.P.A. VZW afdeling HOOGSTRATEN
- * V.M.P.A. VZW afdeling 'DE KLAMPER' RIJKEVORSEL

Natuurwerkgroep Markvallei

coördinator : Jef Leestmans, 's Boschstraat 17, 2320 HOOGSTRATEN, 03/314.60.14

Natuurreservaten VZW afdeling Rijkevorsel-Hoogstraten

voorzitter : Dimitri Van Pelt, Moerstraat 48, 2320 HOOGSTRATEN, 03/314.35.14

Wielewaal VZW afdeling Markvallei

voorzitter : Marcel Adriaensen, Venneweg 2, 2321 MEER, 03/315.90.40

J.N.M. VZW afdeling Markvallei

voorzitter : Inge Mesuere, Schoolstraat 46, 2322 MINDERHOUT, 03/314.60.93

V.M.P.A. VZW afdeling Hoogstraten

voorzitter : Ria Boeren, Lage Rooy 23 H, 2328 MEERLE, 03/315.40.53

V.M.P.A. VZW 'De Klamper' Rijkevorsel

voorzitter : Jos Vanneylen, Kievitsheide 54, 2310 RIJKEVORSEL, 03/312.14.76

Conservators : De Halsche Beemden :

Jan-Spannenburgmuseum :

Tom Verschraegen (zie hoger)

Jos Vorrsselmans, Hal 14, 2322 MINDERHOUT,
03/315.76.26

Hoofredactie en V.U. Bieteutje : Wim Verschraegen, Minderhoutsestraat 125, 2322 MINDERHOUT
03/314.67.25

Contactpersonen werkgroepen :

V.W.G.	: Bart Hoeymans (03/314.48.48)	P.W.G.	: Jack Govaerts (03/315.71.85)
A.R.W.G.	: Tom Verschraegen (03/314.67.25)	K.W.G.	: Ingrid Brosens (03/315.74.41)
Z.W.G.	: Dimitri Van Pelt (03/314.35.14)	Pi.W.G.	: Bart Hoeymans (03/314.48.48)
V.B.W.G.	: Wim Verschraegen (03/314.67.25)		

Leden van V.M.P.A. en van andere N.R., W.W.- en J.N.M.-afdelingen kunnen zich abonneren op het Bieteutje door overmaking van 150 BEF op rek.nr. 646-2203020-67 onv. 't Bieteutje, Minderhoutsestraat 125, 2322 MINDERHOUT met vermelding van 't Bieteutje 1999.

Reservatenfonds Hoogstraten

035-1758415-40

Voor de 2de (eigenlijk 3de) keer naar Auel. Voor we vertrokken had ik zoiets van: "het zal daar toch wel heel goed zijn als zelfs al de Markvalleiers hun verkennerinstinkt laten varen en terugkeren naar vroegere oorden." En ja hoor het werd een tof kamp.

Voor't eerst kregen onze geharde achterwerken te maken met de softy-kussentjes van een bus die ons naar onze wei zou rijden. Een paar honderd meter voor de kampeerplaats stopt dat rijdende ding ineens zodat we de moeilijkste en zanderigste weggetjes te voet mochten doen. (ik denk dat de naft op was of zo) Maar getrainde JNMers deinzen daar niet voor terug en in een mum van tijd stonden alle tenten recht. Nou ja alle tenten op één na. Maar dat was dan ook niet zomaar een tentje. (De Sint-Katharinakerk is er niks tegen) Al gauw toornde de fiere puiten-vlag boven de kampplaats uit : De JNM was gearriveerd.

(Ik zou graag dag per dag bespreken maar spijtig genoeg kan ik die hoop goede kampherinneringen niet meer chronologisch gerangschikt krijgen. Wees dus nu niet uit uw lood geslagen als je de gebruikelijke indeling niet vindt. Dank u)

De excursies waren dit jaar opvallend gevarieerd. Als meest vermoeiende stond bij mij de dagtocht van 30km aan de top. Met volle drinkebus en volle moed vertrokken we. Het tempo van gaan lag echter vandeeg verdeeld met Jantje d.W. op kop en de 4 jonge freules aan't staartje. Maar allemaal zijn we d'r geraakt. De vlinderfreaks werden los gelaten en de hemel zag nog zwart van de grote parelmoervlinders toen de kookploeg ons het middagmaal kwam brengen. Dit werd genuttigd op ekele neergehaalde masten. Al zingend en vooral al fluitend dropen we het af richting kampplaats.

Zeker ook niet te vergeten is de gebruikelijke Winterspellerbachtocht. In dit prachtig meanderend riviertje werden vondsten gedaan van rivierdonderpadjes tot zwemmende hagedissen. Dit waren tevens voor enkelen hun eerste stappen in Duitsland zodat ze nu toch aan 12 landen zaten (of was't nu 11). Alles goed en wel maar rond de middag misten we een paar

JNMers. Wat later doemden die terug op met het excuus dat ze wat verder waren gaan zien. (Maar verder was er volgens mij niets te zien behalve dat cafeetje daar. Vreemd hé.) De rivierforelletjes ontsnapten niet aan onze vlugvingerige leden. En na de visvangst keerden we huiswaarts.

De plezierigste tocht was, naar de mening van de anderen, ongetwijfeld het volgen van onze kamprivier: de Our. Een marteling voor diegenen die droog boven nat verkiezen maar een hemel voor de echte waterratten. En natuurlijk, hoe kon het ook anders, tijdens deze plezierigste tocht had ik corvee. Dus ik moet je spijtig genoeg de details besparen. Er zijn wel ijsvogels en waterspreeuwen gesignaleerd heb ik gehoord. (Er zat zelfs een broedende waterspreeuw onder onze brug)

De fysiek moeilijkste tocht was ongetwijfeld die geleid door de 15-jarigen. Er werd dan ook meer stil gestaan dan gewandeld. En door de perfecte kaartlezers zijn we heelhuids terug aangekomen. De leiding voor volgend jaar ligt al vast.

Er zijn dan ook nog ontelbare kleine excursies georganiseerd met de dekmantel: "We gaan even vuursalamanders zoeken." En er zijn inderdaad van die beesten (volwassen exemplaren en larven gevonden) Maar door die wandelingetjes richting chirokamp zijn er wat 'conflicten' ontstaan en zijn we nu onze vlag kwijt. Maar zal ik je eens een geheim vertellen dat niemand weet behalve ik. Awel weest allen opgelucht want onze vlag is back. Door enkele diplomatieke gesprekken en via via is de originele JNM-vlag in huize Geerts terecht- gekomen. Dus wie ze hebben wil die mag ze komen halen.

Des avonds werd er gewoonlijk een klein vuurtje aangelegd waarrond de gebeurtenissen en inclusief de courante roddels de ronde deden. Maar één avond werd de sfeer omhoog gejaagd en werd de legertent omgetoverd tot dancing. En dankzij de oude verkleedkoffer van de familie Segers ontstond er een echt gemerkt bal. Ik heb er Hells Angels, vampieren, piraten en nog veel meer tegen het lijf gelopen. (Om schrik van te krijgen) Er zijn zelfs bepaalde mensen helemaal vanuit de kempen overgevlogen om dat niet te missen. En ze hadden gelijk want het werd echt wel FUN.

Dank aan de d.j. en aan de presentator. Een andere

avondactiviteit was het vangen van motten en muggen. 'k heb nog nooit zoveel vliegende dingen van dezelfde soort bij elkaar gezien. Ze zaten dan ook overal: van in je kraag tot tussen de vlindergidsen. Als niet te vergeten avond staat den bontenavond natuurlijk vanvoor. Het kampvuur verschoof naar een centralere plaats en't record omter't langste opblijven werd weer eens gebroken. Zoals gewoonlijk werden er toneelstukjes opgevoerd en tussen deze sketches door kregen we live interviews met de 4 lokale kapsters die die avond vele hoofden gekortwiekt hebben en vele kinnen ontbaard. We kregen ook een greep uit het toekomstige leven van Geert en Katrien, en zoals dat tegenwoordig nergens meer weg te denken is natuurlijk ook een blok reclame. Nog veel van die dingen vulden onze avond. Toen onze toneelinspiratie op was zijn we maar overgeschakeld op de gebruikelijke liedjes die weerklonken totdat in het oosten de eerste zonnestrallen onze kampplaats verlichtten. Vlug doken we in onze slaapzak om de volgende dag veel te vroeg te kunnen opstaan.

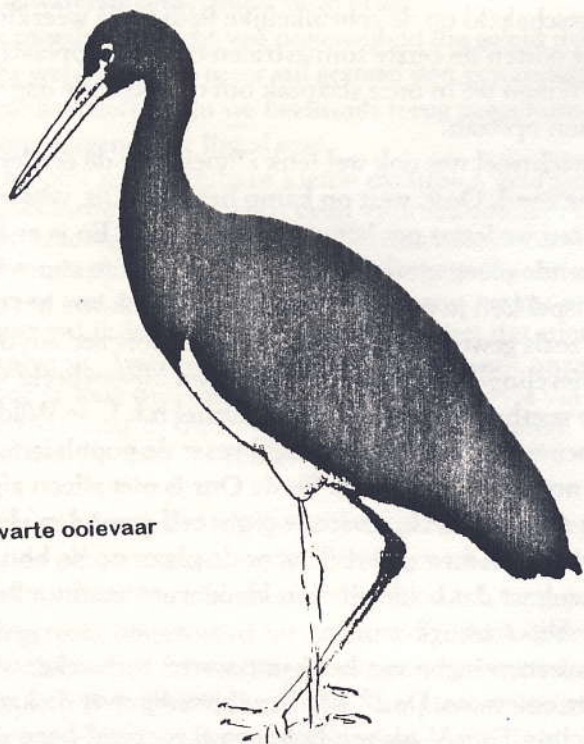
Het nachtspel was ook wel leuk alhoewel ik de eerder gedane versie leuker vond. Oost, west op kamp het best. Dit wijs gezegde moesten we letter per letter zien te vinden. En ja er kwam een winnende ploeg uit de 2 groepen. Hoera! Van een echt lang nachtspel kon je wel niet spreken maar leuk was het ongetwijfeld. Er is zoals gewoonlijk ook wel wat aan sport gedaan door de sportievelingen onder ons. We hebben bijvoorbeeld vanaf nu een echte voetbalprof in de JNM makvallei n.l. J. de Wilde. Bij momenten is er ook gehonkbald maar de populairste sport bleef toch nog altijd zwemmen. En de Our is niet alleen afgezwommen maar er is ook hevig gevaren op ons zelf gevonden vlot. Er ontstond zelfs een trek-duw gevechtje voor de plaats op de houten boot. Met als resultaat dat beide ploegen kleddernat van hun houten overzetboot terugkwamen.

DE waarnemingen van het kamp waren toch zeker wel die vier zwarte ooievaars. De 2de dag liep ik vredig over de kampwei toen plotseling Tom V. als een bezetene al roepend heen en weer begon te rennen. En voor iedereen begreep wat er gaande was waren ze al voorbij gevlogen. Maar de 4 grote vogels staan toch mooi te

pronken in ons vogelwaarnemingslijstje. Bedankt voor het
nauwlettend oog van alle waarnemers.

Als deelnemend lid kan ik het kamp zeker als geslaagd
onderstempelen!

Jan

Zwarte ooievaar

Auel 20 - 29 juli 1998

adderwortel
agrimonie
akkerdistel
akkerhoningklaver (gele)
akkerhoornbloem
akkerklokje
akkerkool
akkermunt
akkerviooltje
amandelwolfsmelk
avondkoekoeksbloem
beekpunge
beemdtkroon
bereklaauw
bergcentaurie
bermooeivaarsbek
betonie
bijvoet
bitterzoet
blaassilene
blauwe bosbes
blauwe knoop
bleekgele hennepnetel
boerewormkruid
borstelkrans
bosaardbei
bosandoorn
bosanemoon
bosvergeet-me-nietje
brede weegbree
brunel
cypreswolfsmelk
dagkoekoeksbloem
dotterbloem
driekleurig viooltje
dubbelloof
duifkruid
echt bitterkruid
echt walstro
echte kamille
echte koekoeksbloem
egelsboterbloem
fluitekruid
gekroesde melkdistel
gele dovenetel
gele monnikskap
gele morgenster
gele waterkers
gevekte arondskelk
gevluegeld tandzaad
gewone duivekervel
gewone engelwortel
gewone ereprijs
gewone klapproos

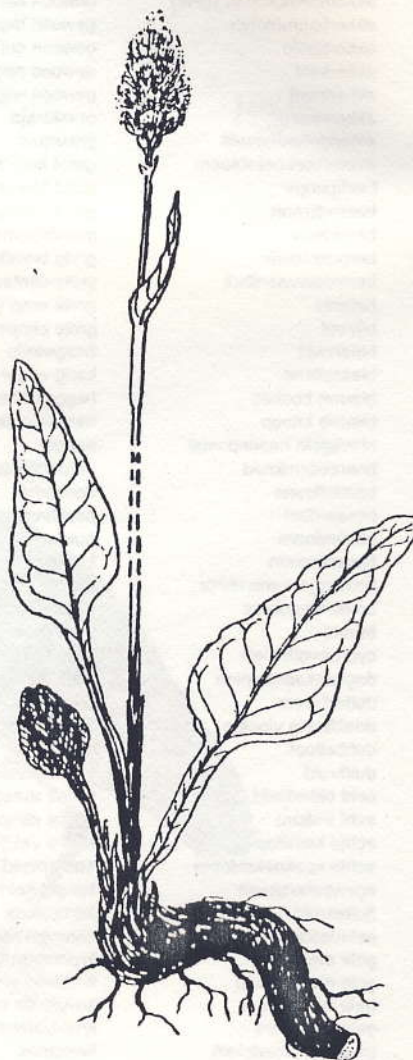
donzige klis
gewone melkdistel
gewone rolklaver
gewoon barbarakruid
gewoon biggekruid
gewoon duizendblad
gewoon nagelkruid
gewoon wilgeroosje
grasklokje
grasmuur
groot hoeftblad
groot kaasjeskruid
groot springzaad
grootbloemige (grote) muur
grote brandnetel
grote centaurie
grote ereprijs
grote pimpernel
haagwinde
harig wilgeroosje
heggewikke
hemelsleutel
hengel
herderstasje
hondsdrif
hopklaver
huislook
kale jonker
kalkwalstro
kamperfoelie
kleefkruid
klein hoeftblad
klein springzaad
kleine brandnetel
kleine klaver
kleine klis
kleine leeuwebek
kleine maagdenpalm
kleine pimpernel
kleine veldkers
knoopkruid
knopig helmkruid
kompassla
koningskaars
kroontjeskruid
kruipend zenegroen
kruipende boterbloem
kruisbladwalstro
levermos
liggend walstro
liggende klaver
look-zonder-look
madeliefje
witte klaverzuring

klein streepzaad
mannetjesereprijs
margriet
melganzevoet
moerasdroogbloem
moeraskruid
moerasrolklaver
moerasspirea
moerasvergeet-me-nietje
moerasviooltje
moeraswalstro
moeraswilgeroosje
muizeoortje
muskuskaasjeskruid
muurhavikskruid
muurleeuwebekje
muursla
muurvaren
noordse streepvaren
paarbladige goudveil
paardebloem
pastinaak
penningkruid
perzikbladig klokje
perzikkruid
pilrus
reukloze kamille
ridderzuring
ringelwikke
robertskruid
rode klaver
roze vetkruid
ruig hertshooi
ruig klokje
salomonszegel
schaduwkruid
schapezuring
schijfkamille
slangekruid
slipbladige ooievaarsbek
smeerwortel
speerdistel
st. jakobskruid
st. janskruid
steenbreekvaren
stinkende gouwe
tormentil
tripmadam
valeriaan
valse salie
varkensgras
veeldoornige distel
veelkleurig vergeet-me-nietje
veldzuring

basterdklaver
 bosooievaarsbek
 dauwnetel
 gehoornde klaverzuring
 gewone hennepnetel
 vijfvingerkruid
 viltganzerik
 vingerhoedskruid
 vlasbekje
 vogelwikke
 voorjaarskruid
 vrouwenmantel
 watermunt
 watermuur
 waterpeper
 waterranonkel
 wederik
 weideklokje
 wijfjesvaren
 wilde bertram
 wilde braam
 wilde framboos
 wilde marjolein
 wilde peen
 wilde tijm
 witte dovenetel
 witte honingklaver
 witte klaver
 witte krodde
 zachte ooievaarsbek
 zandblauwtje
 zilverschoon
 zwarte toorts

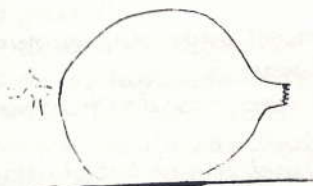
Inge Mesuere

Adderwortel

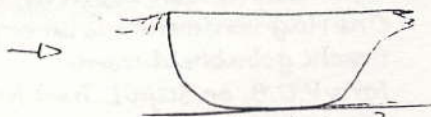

DE KAMP - WIST - JE - DATJES..

- Ingrid B. en Wim V. al 3 kindjes hebben: Snip (3 jaar), Snap (2 jaar) en Snop (1 jaar).
- Tinne S. beweert dat:
 - + Jorn in een hondenkot slaapt
 - + Ingrid en Wim in een serre slapen
 - + De meisjes in een villa slapen
 - + Bart en Koen in een vervallen kot slapen
 - + Geert en Katrien in een kleerkast slapen
- Tinne S. zegt dat vegetariërs SONJAScheuten eten.
- Bart H. zijn luchtmatras zeer snel leeg gaat.
- Fezel fezel, zwww zzzwww zzzzzzzzzzz, fluister fluister: de meisjes in actie.
- Geert B. met zijn bergbottinnen de Our doorstapt en verbaast is als ze de dag nadien nog niet droog zijn.
- Jan G. door de brug is gezakt en -plons- in de Our viel.
- Geert B. zijn dikke teennagels eraf vallen.
- Geert B. de BOLONAISE danst (zonder vlees).
- Spreekwoorden erg populair zijn op kamp, luister maar naar de volgende: Hoe vettiger het slijm, hoe blijer de Stijn.
- Dave P. uren ruzie maakt met Tinne en Leen S. voor zijn verloren schoen en dit terwijl de schoen in de tent van de 4 meisjes lag.
- Tom V.D. 2 kikkers in de tent van Tinne en Leen S. heeft gezet (en dit enkel om de mislukte pogingen van een ander recht te zetten), hierdoor konden de 2 meisjes twee keer op een dag hun hele tent oprommelen.
- De slow de meest populaire dans was op het verkleed bal.
- Jorn V.D.B. heel erg handig is in het fijnsnijden van ajuin. (volg de tekeningen)

IB. Jorn, als je die
ni doormijdt, blijft
hij beter liggen.

JVDB: zo beter?
IB. zou je hem niet
omdraaien?
JVDB. Oh ja!

- Jeroen V. en Leen S. plots heel erg stil werden.
- Meisjes langer kunnen zwijgen dan jongens.
- Karen V.D.K. gewonnen is in het krijgen van de meeste complimentjes.
- Karen V.D.K., Tinne S. en Sarah D.W. aangevallen werden op het vlot door Willem V., Tinne en Sarah sprongen in het water, maar Karen beet van zich en duwde Willem De veroveraar van het vlot het water in.
- Jorn V.D.B. zijn broek vol choco smeert, en niet alleen vol choco...
- Stijn L. niet tegen kietelen kan.
- Jan D.W. ooit nog rode duivel wordt.
- Jantje D.W. schattig is.
- Jorn V.D.B. moeite heeft om wroedmeesterpadden en boomkikkers van elkaar te onderscheiden.
- De meisjes goed op weg zijn om professionele kapsters te worden. Aan oefenpersonen is er alleszins nog geen gebrek.
- Er veel koppeltjes kunnen komen binnen de JNM (als alle roddels eens waar zouden zijn).
- De meisjes heel erg goed waren in het opstellen van hun tent. We hen in het vervolg aanraden eerst thuis een keertje te oefenen voor ze op kamp gaan.
- Dries V.D.K. en Willem V. soms deurmat spelen. De meisjes dit precies ook wel tof vonden en mee deurmat speelden.
- Dries V.D.K. en Tom V.D. iedereen wekten door een foto te trekken (zelfs al was men al wakker).
- Wout M. heel goed kan opschieten met Inge M.
- Wim V. heel de zaterdagavond klaagde over vlees tussen zijn tanden.
- Iedereen op Jorn V.D.B. zijn gat wil staan.
- Wout M. altijd kloeg dat hij te vroeg moest gaan slapen, maar hij in de bus toch wel in dromenland was.
- Ons vlag verdwenen is en er plots veel meer over de Chiro van Brecht gebabbeld werd.
- Jorn V.D.B. en Stijn L. heel handig en snel zijn in het plaatsen van de WC.
- Vlees het meest populaire gespreksonderwerp was op kamp, behalve bij Inge M.

- Dave P. wel 3 schoenen is verloren tijdens dit kamp.
- De meisjes bewust een van zijn schoenen hebben achtergehouden, omdat ze het geen mooie vonden.
- De meisjes ongeveer 50 min. nodig hebben om als ze al wakker zijn gewekt te worden en tot bij het ontbijt te raken.
- Er plots fenomenen opduiken in haar.
- Jorn V.D.B. heeft geworsteld met ieder meisje van de meisjes afzonderlijk en hij tegen alle vier de meisjes verloren is.
- We de meest hobbelige kampweide ooit hadden.
- Sarah en Jan D.W. het meeste post gekregen hebben op kamp, terwijl Els M. en Leen V.D. wel 20 kaartjes moesten schrijven naar iedereen die hen zou gaan schrijven.
- Dries V.D.K., Tom V.D. en Ingrid B. de meisjes hebben nagedaan in gefezel en gegiechel en de meisjes dit pas uren later doorhadden.
- Geert B. de fezelheidsfactor van de meisjes verdrievoudigd.
- Alle mannelijke leiding op kamp de gekste pogingen ondernamen om binnen te dringen in het roddelclubje van de meisjes.
- Jorn V.D.B. geen neus heeft voor een neusbel.
- We dit jaar maar twee zieken hebben gehad op kamp, maar het waren dan wel "echte" zieken, namelijk Katrien K. met maaggriep en Jeroen V. met keelontsteking.
- Koen M. alle dagen vrijwillig corvee deed om toch maar niet te moeten sjotten.
- Jan D.W. het om tien uur 's avonds wel eens tijd vond voor de rust bij het voetballen, de leiding dacht eerder aan slapen.

Na het kamp zijn de volgende voorwerpen gevonden:

- 4 gamellen
- 1 donkerblauwe beker met oor
- 1 doorschijnende witte beker zonder oor
- enkele keukenhanddoeken
- verschillende washandjes
- allerlei bestek
- dopje van een luchtmatras

Alle andere voorwerpen zijn intussen terecht. Wie denkt dat er tussen deze lijst nog iets van hem of haar staat kan hiervoor bellen naar Inge M. (03/314.60.93) - 11 -

Kortverslagen activiteiten

Ploetertocht 02/08/98

De J.N.M.- ploetertocht of m.a.w. beekonderzoek in het wielewaalreservaat 'Halsche Beemden' leverde aardig wat interessante waarnemingen op. Met behulp van een net vingen we o.a. waterpissebedden, watermijten, kokerjufferlarven, muggelarven, zoetwatersponzen (snotje), chaoboris, bootsmannetjes, bloedzuigers, posthoornslakken, watervlooien en diverse keverlarves.

De libellen die in de lente en het begin van de zomer boven de poelen zweefden, hadden blijkbaar vele eieren afgezet. We vonden immers vele libellearven in het water. De libellen en juffers hebben blijkbaar belangrijke voortplantingspoelen bijgekregen.

Daarenboven troffen we vaak grote kikkervisjes aan in de poelen en vele kikkers sprongen voor onze voeten. De Halsche Beemden is een waar 'puitenbiotoop' geworden.

Friemeltocht 23/08/98

Op de friemeltocht of vieze-beestjes-tocht hadden we vooral oog voor de ongewervelden. We vertrokken met een man of vijftien aan 't lokaal naar de E10-put te Minderhout. Daar vonden we vele gallen veroorzaakt door de galwespen. We zagen annanasgal, lensgallen, satijnknoopjes, stuitergallen en galappels op de eiken.

Enkele van de dagvlinders die er rondfladderden waren icarusblauwtje, bont zandoogje, klein koolwitje, atalanta en argusvlinder. Sprinkhanen sprongen voor onze voeten zoals bruine sprinkhaan, grote groene sabelsprinkhaan, gewoon spitskopje, ratelaar en krasser. In de E10-plas groeien nog altijd weinig planten zodat libellen en juffers er in zeer klein aantallen ronvliegen. We zagen lantaarntjes en een zwarte heidelibel.

Busuitstap Zwin 30/08/98

Met een bijna propvolle bus vertrokken we naar het Zwin te Knokke. Deze keer was er gelukkig een zonnetje van de partij. Dit in tegenstelling tot 5 jaar geleden toen we noodgedwongen vervroegd dienden terug te keren als 'verzopen kiekies'.

Na een tocht met natuurgids langs het Zwin konden we vrij rondlopen langs de kooien en het natuurgebied. We zagen er o.a. kleine zilverreiger, lepelaar, ooievaar, fuut, grauwe gans, brandgans, aalscholver, bontbekplevier, kleine plevier, krombekstrandloper, bonte strandloper, kanoetstrandloper, visdief, grote mantelmeeuw, wulp, scholekster, rosse grutto, groenpootruiter, tureluur, bruine kiekendief, torenvalk, sperwer, gele kwik, bergeend, grutto, kolgans, casarca en wintertaling.

Van de planten onthouden we o.a. zeekool, lamsoor, zeealsem, zeeaster, zeekraal, schorrekruid, zandzegge en heggerank.

Wim Verschraegen

J.N.M. - Initiatiecursus
SPOREN SPEUREN
18 - 19 - 20 sept. '98

Begin dit jaar dienden we bij de Koning Boudewijnstichting een lijvig project in. Het project, dat tevens steun kreeg van de Nationale Loterij, werd goedgekeurd zodat we het nodige geld in 't laadje kregen om het project 'sporen speuren' te verwezelijken. Na een half jaar sporendia's trekken en het schrijven van een cursusboek was het zover.

Met 20 J.N.M.-ers begonnen we aan het leerrijk weekeinde. Na ons 'beddeke' geïnstaleerd te hebben, zetten we vrijdagavond ons neer in het klaslokaal (museum). Na een uiteenzetting over sporen veroorzaakt door insecten, fossielen en kleine zoogdieren, werden dia's over sporen getoond.

Zaterdagmorgen, na het ontbijt, werd de tweede zware brok theorie gegeven. Nu werden de sporen van de grote zoogdieren, amfibieën en reptielen en vogels besproken. Er werd tevens een video getoond over het vliegen van vogels.

Na de middag sprongen we de fiets op voor de eerste excursie. Op deze tocht, die naar de Halsche Beemden ging, werden vele sporen verzameld en meegenomen. Er werden ook enkele gipsafdrukken van sporen gemaakt. Aan 't lokaal wachtte een lekkere maaltijd. Ingrid, Jé en Ria hadden immers voor ons chinees eten klaargemaakt. En smaken dat het deed! 's Avonds werden 2 video's getoond. Eén video handelde over de wondere wereld van de kleine dieren zoals insecten en andere ongewervelden. Een andere video ging over de grote verschillen tussen de industriële wereld en de onbekommerde wereld van de indianen in het tropische regenwoud dat steeds meer van zijn oppervlakte verliest.

De tweede excursie op zondagmorgen leidde ons naar de E10-put te Minderhout waar tevens naar sporen werd gespeurd. Na de middag werd de tentoonstelling gemaakt. De groep werd in 3 verdeeld zodat sommige werkten rond vogels, andere rond zoogdieren en een laatste groep rond insecten. De verzamelden sporen werden bevestigd op grote panelen in het museum.

Om 16.00 was het zover. De tentoonstelling werd na een korte speech door Inge en na het knippen van het lint officieel opengesteld voor de ouders. Deze konden nu zien wat het weekeinde van zoonlief of dochterlief had opgeleverd.

De gemaakte panelen, aangekochte sporenboeken, cursusboek, binoculair en diareeks kunnen nu o.a. verder gebruikt worden voor de verschillende klassen die het Jan Spanneburgmuseum bezoeken.

Wim Verschraegen

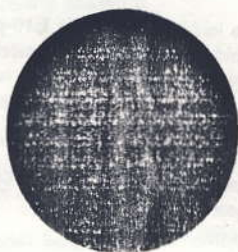

Als d'ooght was binnenghereden

Ere wie ere toekomt ! Onze actieve beheerskern heeft de Halsche Beemden weer gesoigneerd dit jaar. De laatste drie beheersdagen 10, 11 en 12 september blonken uit in schoon weer (overige septemberdagen waren nogal 'nattekens') én in efficiëntie.

Wanneer we beweren dat de landbouwsector deze eeuw in een té hoog tempo gemoderniseerd is, dan mogen we ons toch ook de vraag stellen of dat in de natuursector ook niet een beetje zo is. Wanneer de schrijver dezes en Jef L. in 1992 nog meer dan een week bezig waren met de zeis, blijkt deze laatste persoon in 1998 op een hightech tractortje te zitten, dat wat gelijkt op een grasmachien van de chique Hollandse villa's, die zo typisch zijn voor de Markvallei. Toegegeven, het rendement lag wel een stuk hoger én in combinatie met de 'groten iever' die het voetvolk aan de dag legde, bleek het werk sneller klaar dan verwacht.

Reden te meer om hevig aan het DERDE OOGSTFEEST te beginnen. Zoals bij de vorige edities, smaakte de dis van kaas, wijn en brood beter dan in welke estaminet dan ook. En zoals dat vroeger algemeen onder de boeren voorkwam, werd er voor 't eerst aan 'poapsmijten' gedaan op de Halsche Beemden. Een sport die er blijkbaar wat uit is gegaan. (Vroeger hadden de boeren immers spontaan een poapschijf bij, zoals ze nu altijd een bieper bijhebben!) En onder het groene volkje was er ook nogal wat moeite om uit te leggen wat nu precies de poap en wat de schijf is, maar het eindresultaat was subliem: NA VIER UUR werd er een punt achter gezet en dát dan nog door een regenvlaag !

Poapschijf, foto vanaf de bovenkant

Poapschijven zijn trouwens ideaal als oefening voor de beginnende loodgieters onder ons !

Trouwens als iemand de spelregels van dit spel kan achterhalen, mag dat steeds gemeld worden!

Rest mij nog iedereen van harte te danken voor het meewerken aan ons reservaat !

We zullen zeker volgend voorjaar wat lentewandelingen maken om ons te overtuigen van het schitterende werk dat voorbije jaren geleverd is.

Tom Verschraegen

KEN JIJ DIE GRAP VAN DIE TWEË
PINGUÏNS DIE DOOR DE WOESTIJN
LOPEN?

NEE, VERTEL MI.

WEL

LIDGELDEN

Natuurreervaten VZW

* gewoon lid	600 BEF
* jeugdlid (- 18 jaar)	400 BEF
* seniorlid (+ 65 jaar)	400 BEF

op rek.nr. 000-0000999-29

Wielewaal VZW

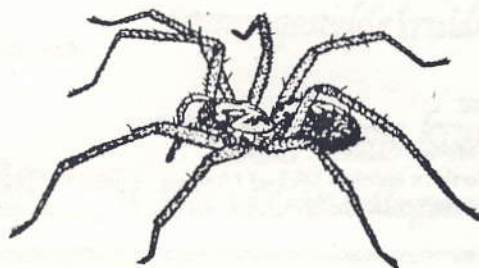
* lidgeld	600 BEF

op rek.nr. 000-0319785-73

Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming VZW (J.N.M.)

* gewoon lid (13 t.e.m. 25 jaar)	450 BEF
* pieplid (8 t.e.m. 12 jaar)	350 BEF
* bijlid (broer of zus reeds lid)	200 BEF

op rek.nr. 001-2280592-04

Bijzondere waarneming
Argiope bruennichi (Tijgerspin)
oproep tot waarnemingen

In hove Hoeymans werd op 13 september een exemplaar van de Tijgerspin waargenomen. Het vrouwtje had er een web gesponnen tussen de bloemen en zat in het midden van het web te wachten op prooi.

Het is de eerste maal dat deze mediterane soort in het Hoogstraatse wordt waargenomen. De soort is zich de laatste 30 jaar zeer sterk noordwaarts aan het uitbreiden en komt in Noord-Europa momenteel voor in Frankrijk, Duitsland, België en Nederland. Zowel het vrouwtje als het wielweb is onmiskenbaar voor determinatie. Mannetjes zijn veel kleiner en bruin gekleurd. Ze worden vaak door de vrouwtjes opgegeten en dit zelfs tijdens de paring.

beschrijving : vrouwtje : 11-15 mm
 mannetje : 4- 4.5 mm

Vrouwtjes zijn veel groter dan de mannetjes en hebben een zeer opvallend geelgekleurd lichaam met zwarte banden.

Mannetjes zijn veel kleiner (1/3 van vrouwtje) en slanker en hebben een bruine kleur.

biotoop : Web vaak dicht bij de grond, rond lange grassen, in wegbermen, open plaatsen in bossen en braakliggende terreinen

web : De soort behoort tot de wielwebspinnen. Deze soorten maken wielvormige webben voor het vangen van prooi. De Tijgerspin maakt bovendien een onmiskenbaar web met een verticale zig-zag-vormige brede rand.

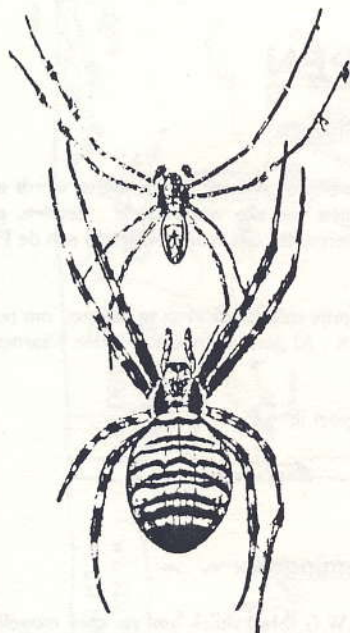
volwassen : zomer, vrouwtjes tot in de herfst

Graag zou ik een oproep willen doen om actief te speuren naar deze toch wel zeer opvallende spin. Waarnemingen kunnen bezorgd worden aan onze plaatselijke vieze-beetjes-werkgroep. In diverse tijdschriften werd bovendien dit jaar een oproep gelanceerd om waarnemingen van deze spinnesoort door te geven om de verspreiding van deze soort in kaart te brengen.

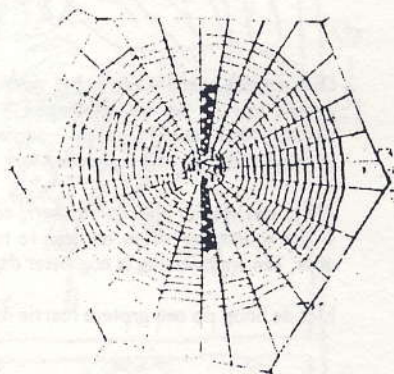
Wim Verschraegen

Geraadpleegde literatuur :

Nieuwe insectengids - Michael Chinnery - Thieme
Spiders of Britain & Northern Europe - Michael J Roberts - Collins Field Guide
Réserves naturelles n° 4 -sept.-octobre 1998

Tijgerspin
mannetje (boven) + vrouwtje (onder)

Wielweb Tijgerspin

NOTA

De Tijgerspin was tot minstens 21 sept.
nog aanwezig in hove Hoeymans.
Iedere dag maakt de spin een nieuw web.

de Pastinaker
Kruis- en Dierloofing

* Samengestelde kruidenthee's

* Diverse honing, kruiden, enz...

Vrijheid 131, 2320 Hoogstraten

OPROEPEN

Waterwildtellingen

Over enkele ogenblikken is het weer zo ver en zitten we in de winter. In de winter wordt er weer gestart met de waterwildtellingen. Dit zijn de tellingen van alle watervogels : eenden, ganzen, zwanen, futen, reigers, rallen ... aan vijvers en grote rivieren. Bij ons wordt er geteld aan de E10-put te Minderhout en de Mosten te Meer.

Als je één van de plassen passeert, zou ik het zeer op prijs stellen om even te stoppen om te kijken welke soorten er zitten en deze te tellen of te schatten. Al geef je enkele speciale waarnemingen door, één waarneming is nog beter dag geen.

Met de hoop op een grotere reactie dan verleden jaar, groet ik

Bart Hoeymans

Steenuilwaanemingen

Dit is een laatste oproep voor de leden van de V.W.G.-Markvallei om zo snel mogelijk hun waarnemingen van de steenuil (op kaart) naar mij op te sturen zodat ik deze verder kan verwerken.

Bart Hoeymans

kerkuilgegevens

De kerkuilgegevens voor 1998 worden bij Bart Hoeymans (St Clemensstr.8 te Minderhout) verwacht. Alle waarnemingen zijn welkom, zoals losse waarnemingen, verkeersongevallen, broedgevalleten, ...

Met de hoop op een grotere reactie dan vorig jaar, groet ik,

Bart Hoeymans

Vieze Beestjes Werkgroep

Tijdens deze tijd van het jaar, treffen we veel minder ongewervelden aan dan tijdens de warme zomerperiode. De ongewervelden bereiden zich immers voor om, onder welke vorm dan ook, de moeilijk winterperiode door te komen. Tijd dus om de 'vieze beesten'-gegevens te verwerken.

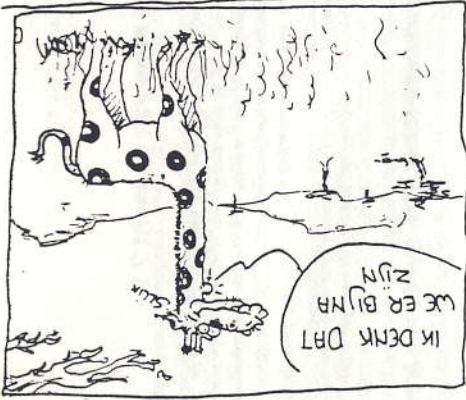
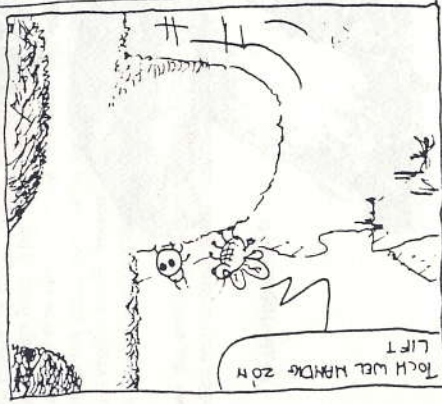
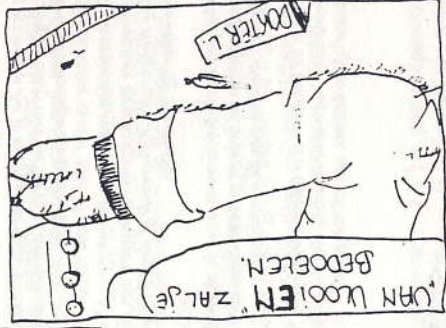
Wie nog gegevens heeft van ongewervelden, kan deze doorgeven aan de leden van de V.B.W.G.

Een verslag van het afgelopen V.B.W.G.-seizoen mag je in het volgende bieteutje verwachten.

Bart Hoeymans

Ingrid Brosens

Wim Verschraegen

Jan G.

Heb je hier al eens aan gedacht ? !

Bekruipt jullie ook stilaan het onbehaaglijke gevoel nu de kerst- en nieuwjaarsperiode weer voor de deur staan? Nu is er in principe niets fout aan kerst en nieuwjaar. Maar het is tegelijkertijd de pakjesperiode. Sinterklaas, de kerstman en de nieuwjaarsbrieven, ... Op sommige plaatsen komt er ook nog een verjaardag bij.

Om het nachtelijk getob over het geschikte cadeau voor schoonmama of voor één van de kleinkinderen te omzeilen hebben we voor jullie een prachtidee.

Hopelijk houdt de begunstigde een beetje van natuur en alles wat er bij komt kijken, want dan zit je helemaal goed.

Om te vermijden dat je ma voor de vijftiende keer een kilogram pralines als geschenk geeft of dat je inspiratie voor nonkel Eddy niet verder reikt dan een cd-bon, is hier de oplossing. Geef een lidmaatschap van Natuurreservaten vzw als geschenk.

Elke twee maanden ontvangen de leden een kleurrijk en aantrekkelijk tijdschrift. Ze genieten van kortingen bij aankopen en mogen gratis deelnemen aan allerhande NR-activiteiten. Bovendien krijgen de leden van de afdeling Hoogstraten-Rijkevorsel er nog flink wat bij. Zo ontvangen zij ook de "Bietut", het ledenblad van natuurwerkgroep Markvallei.

Door het geschenkabonnement scoor je eigenlijk twee keer. Je hebt op z'n minst een nuttig en plezierig geschenk gegeven en hebt er geen nachten voor moeten wakker liggen. Daarnaast steun je ook de plaatselijke en nationale werking van de vereniging.

Hoe kan je lid worden? Het lidmaatschap kost 600 frank. Je kan het geld storten op reknr. 523-0453829-41 met vermelding van naam en adres van het nieuwe lid. Inlichtingen kan je bekomen bij de familie Brosens, Kerkstraat 48 in Meerle. tel. 03/315 74 41.

Kastanjeboleet

PIEPRUBRIEK

Goede, goede morgen, goed dag : blij dat ik je weer mag beleven. Deze keer in de pieprubdriek zal ik je proberen iets bij te brengen over visjes, namelijk over de **snoek** en de **snoekbaars**. De **snoek** behoort tot de snoekachtigen en de **snoekbaars** tot de zoetwaterbaarzen (het is dus geen familie zoals de naam doet vermoeden). Beide soorten eten vlees (vis, vogels zoals jonge eenden, amfibieën, ratjes ens ...). Alles wat in hun bek past, wordt naar binnen gewerkt. Het uiterlijk van beide visjes verschilt niet zo veel (visjes ? De **snoek** kan 1,5 m worden en de **snoekbaars** 1,3 m). De **snoek** heeft een groengrijze kleur (hierdoor valt hij niet op tussen de waterplanten). Een sportmodelfiguur (voor een megabangelijk, ongelooflijke snelheid te ontwikkelen). De rugvin (de vin geplaatst aan de ... staart van de vis). Hij heeft een zeer grote platte eendensnavel. De **snoekbaars** heeft een grijze kleur (hierdoor valt hij niet op in onhelder water). Het sportmodelletje vinden we ook terug bij de **snoekbaars**. De rugvin van de **snoekbaars** is in de vorm van een stekelige kam (zo zullen andere roofvissen als de snoek in hem geen smakelijk hapje zien).

De **snoek** leeft het liefst in helder stilstaand tot traagstromend water (vijvers, meertjes, riviermeanders = bochten in de rivier --> deze stukken zijn door de stroming van de rivier altijd dieper). De **snoek** jaagt met zijn ogen (een oogjager) en heeft hier helder water voor nodig. Evenals de **snoek** jaagt de **snoekbaars** met zijn ogen maar hij kan dat in minder helder water en 's nachts (zijn ogen zijn hiervoor aangepast wat men ook kan zien). Hij heeft witgrijze ogen waardoor de vissers hem ook wel glasoog noemen. Hij leeft in dezelfde gebieden als de **snoek** maar kan ook in troebel (niet helder) water zijn kostje bij elkaar scharrelen.

Het voortplanten van de **snoek** gebeurt al in januari-februari. (Het paren bij snoeken noemt men paaïen). Het vrouwtje van de **snoek** legt hierna haar eitjes in een groot aantal. Ze legt per kg dat ze weegt een 25.000 eitjes. (een vis van 3 kg legt dan zo'n 75.000 eitjes ---> een serieus ommeletteke, niet ?) De kleine snoekjes eten eerst nog kleine diertjes als zoetwatergarnalen waarna ze overschakelen op visjes en op hun broers en zussen. Snoeken kunnen de leeftijd van 20 lentes bereiken.

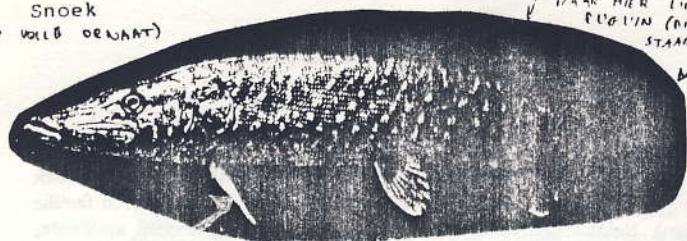
De **snoekbaars** kan na 3 jaar aan de voortplanting deelnemen. Na het paaien (paren) maakt het mannetje (zoals alle mannen een harde werker) een plaatsje zuiver op de bodem van het water (alle slijk en bladafval wordt hierbij verwijderd). Het wijfje zet zich in haar, door het mannetje gemaakte, zeteltje en legt haar eitjes. Nog meer dan bij de snoek, een 150.000 per kg vis (Een vis van 3 kg legt dan een 450.000 eitjes --> ons kiek kan nog lang leggen voor ze die bij elkaar heeft). Ondertussen verdedigt het mannetje (totdat de eitjes uitkomen) het nest tegen vijanden die ook wel een eitje lusten (vissen zoals brasem en karper). De pasgeboren visjes eten kleine waterdierpjes zoals zoetwaterinsecten waarna ze al snel overschakelen naar visjes.

Zoowel de **snoek** als de **snoekbaars** eten de vis met hun bek. Ze houden hun prooi vast met tientallen naar achter staande tanden. Ontsnappen is hierdoor onmogelijk.

Ik dank u voor uw aandacht. Slaapwel !

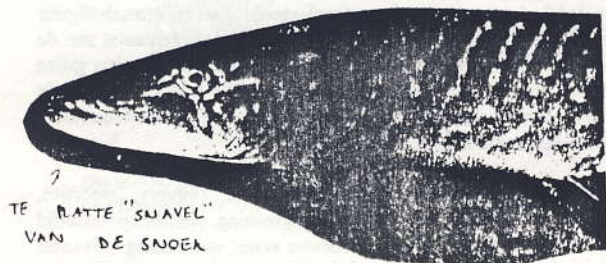
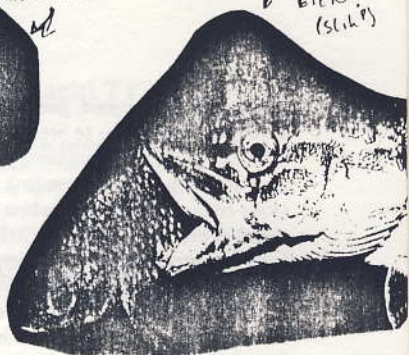
Bart Hooymans

Snoek
(IN VOLLE ORUANT)

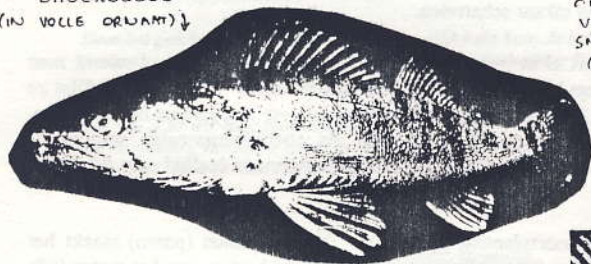
DE ZIJT HET RIET GORD
NAAR HIER LICHT DE
RUGVIN (RICHT BIS DE
STAARTVIN)

SHAVELISCH
(SLIKP)

TE PLATTE "SHAVEL"
VAN DE SNOEK

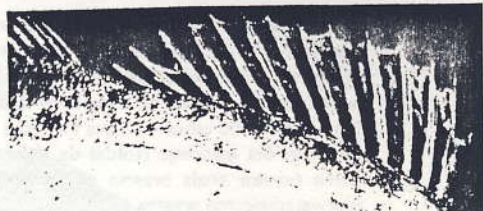
Snoekbaars
(IN VOLLE ORUANT) ↓

DEEN BEK →
VAN
SNOEKBAARS
(DAT IS NIET
SLATEN
VANNACHT?)

RUGVIN VAN
SNOEKBAARS →

-Ach ja nog een kleine mededeling: Snoek en snoekbaars zijn
zéér lekkere vissen. Zowel gebakken met boter, olie of in hun
eigen vet, of gerookt kan ik niet aan hun smaak weerstaan.
De vissen van een halve meter à 60 cm zijn het lekkerst.
(Niet die ouwe zakken van meer dan een meter---> die zijn op
pensioen.)

Er zijn zware vleermuizen in onze afdeling

Zware vleermuis?

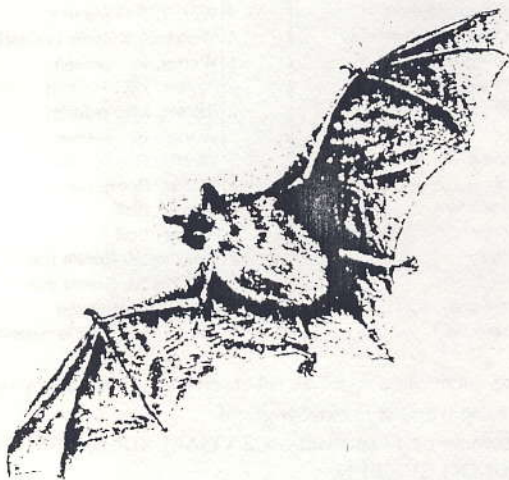
Om een telling en waarnemingen te doen in verband met vleermuizen in de St. Willibrorduskerk vroeg en kreeg een natuurvriend de toestemming om een inspectie tocht te doen in de toren van de kerk. Vol enthousiasme breidde hij zijn onderzoeksterrein uit naar de zolders van de kerk, hoog boven de spitsgewelven van het schip van de kerk. Dat dit niet zonder gevaar was, ondervond hij alras, want plots zakte hij met één been door dit gewelf. Gelukkig voor hem was de constructie van 120 jaar nog niet sterk genoeg om te beletten dat hij naar onder zou vallen. ... Hij kwam er dus met de schrik van af.

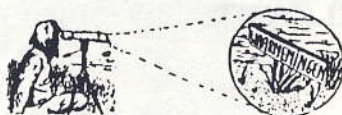
Een vleermuis-teller werd verrast. Gelukkig zakte hij maar met één been door de zoldering van de kerk.

Gemeente verantwoordelijk voor gat in kerk

MERKSPLAS - De gemeente Merksplas heeft aan het Merksplas kerkbestuur in een brief laten weten dat ze de verantwoordelijkheid opneemt voor het gat dat sinds een aantal maanden in het plafond van de kerk zit. Een man die een onderzoek voerde naar de vleermuisenpopulatie in de kerk, zakte toen na een val met zijn been door de zoldering. Als bij wonder zakte hij niet door de houten latjes die het pleisterwerk bij elkaar houdt. Was dat wel het geval geweest, dan zou hij de diepe val wellicht niet hebben overleefd. De gemeente had toestemming gegeven voor het onderzoek naar de vleermuisenpopulatie. Dat heeft tot doel de aanwezigheid van de dieren in kerken en kerktorens te inventariseren en de dieren te observeren.

Dwergvleermuis

Datum	Soort	Aan.	Plaats	UTM	Waarnemer(s)
28/06/98	ransuil (jagend + zittend)	1	Beerse, Duivelskuil	FS2586	Jorn V.D.B.
28/06/98	rosse stekelstaart (vr.)	1	Mind., Halsche-Beemden	FS2698	Bart H./Wim V.
30/06/98	kleine plevier	1	Beerse, Blak	FS2698	Jorn V.D.B.
03/07/98	gewone grootoor (verk.sl.)	1	Merksplas, Kolonie	FS2891	Jorn V.D.B.
07/07/98	bunzing	1	Merksplas, Kolonie	FS2693	Jorn V.D.B.
08/07/98	bunzing	1	Merksplas, Kolonie	FS2890	Jorn V.D.B.
31/07/98	distelvink	12	Meer, 3 gezusters	FT2104	Bart H.
01/08/98	zwervende pantserjuffer		Mind., Halsche-Beemden	FS2698	Wim V./Tom V.
03/08/98	ooievaar	2	Meer, 3 gezusters	FT2104	Bart H./Stijn L.
03/08/98	graszanger	1	Rijkevorsel (naast Vaart)	FS2288	Jorn V.D.B.
05/08/98	damhert (1 m. + 2 vr.)	3	Rijkevorsel, Bolk		Jorn V.D.B.
06/08/98	eikepage	2	Meer, 3 gezusters	FT2104	Bart H./Stijn L.
06/08/98	vos (juv.)	1	Wortel, Kolonie	FS2696	Jorn V.D.B.
07/08/98	kwartel (gehoord)		Mind., Halsche-Beemden	FS2698	Tom V./Wim V.
08/08/98	glasvleugelpijlstaart	1	Mind., St-Clemensstr.	FS2298	Hilde Van Loon
09/08/98	havik	1	Beerse, Blak	FS2689	Jorn V.D.B.
09/08/98	vos (ad.)	1	Wortel, kolonie	FS2696	Jorn V.D.B.
10/08/98	oeverloper	7	Mind., E10-put	FS1998	Bart H.
15/08/98	oranje luzernevlinder	1	Castelré (Ndl.)	FS2598	Wim V./Tom V./Ingrid B.
17/08/98	ooievaar	4	Meer, Kerk	FT2000	Jack G./Jef L./Wim V./..
18/08/98	oranje luzernevlinder	3	Mind., E10-put (berm)	FS1998	Vic H.
18/08/98	groenpootruiter	2	Turnhout, Zwart Water	FS3493	Jorn V.D.B.
18/08/98	witgatje	2	Turnhout, Zwart Water	FS3493	Jorn V.D.B.
18/08/98	oeveloper	1	Turnhout, Zwart Water	FS3493	Jorn V.D.B.
18/08/98	gewone grootoorvl.	7	Wortel, Bootjes ven	FS2797	Jorn V.D.B.
19/08/98	grijze grootoorvleermuis	4	Merkspl., Kolonie (zolder)	FS2991	Jorn V.D.B.
19/08/98	gewone grootoorvl.	1	Wortel, Bootjesven	FS2797	Jorn V.D.B.
22/08/98	zwarte ruiter	2	Ravels, kijkverddriet	FS2797	Jorn V.D.B.
22/08/98	groenpootruiter	2	Ravels, kijkverddriet	FS2797	Jorn V.D.B.
26/08/98	havik	1	Wortel, Bootjesven	FS2797	Jorn V.D.B.
04/09/98	gewone grootoorvl.	1	Wortel, Bootjesven	FS2797	Jorn V.D.B.
04/09/98	ransuil	1	Wortel, Bootjesven	FS2797	Jorn V.D.B.
05/09/98	noordse stern	1	Beerse, Blak	FS2689	Jorn V.D.B.
06/09/98	duinpieper	1	Beerse, Blak	FS2689	Jorn V.D.B.
06/09/98	visarend	2	Mol-Postel, Ronde put	FS2689	Jorn V.D.B.
06/09/98	havik	1	Mol-Postel, Ronde put	FS2689	Jorn V.D.B.
06/09/98	gewone grootoorvl.	1	Wortel, Bootjesven	FS2797	Jorn V.D.B.
13/09/98	tijgerspin (vr.)	1	Minderhout, St.Clemensstr.	FS2298	fam. Hoeymans/Wim V.

Wie de interessante vogeltrek wil observeren kan terecht op trektelpost 'De Hees'

Iedere dag wordt er in oktober geteld.

Zo zagen we op 13 augustus o.a. 2 VISARENDEN, 8 BRUINE KIEKENDIEVEN en 11 GOUDPLEVIEREN.

Een volledig trektelverslag mag je in één van de volgende bieteutjes verwachten !

WAARNEMINGEN WORDEN VERWACHT BIJ WIM VOOR 18 DEC.'98